

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

zaja vsak četrtek in velja a poštnino vred in v Mariboru a poštni-
njem na dom za celo leto 3 gid., za pol leta 1 gid. 60 kr., za četrt
leta 80 kr. — Naročnina se pošilja opravištvu v dijaškem slemenščem
(Knabensminar). — Določniki tiskovnega društva dobivajo list bres
posebne naročnina.

Posamezne liste prodaja knjigar Novak na velikem trgu po 5 kr. —
Kokopisi se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo.
Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat 8 kr
dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Pred volitvami.

Volilna borba se je pričela. Deželni zbor štajerski in koroški so svitli cesar s patentom od 29. maja t. l. razpustili. Volitve deželnih poslancev bodo kmalu razpisane.

Tote volitve so sploh za kmete velike važnosti, za Slovence pa veleimenitne. Le če premagamo nemško-liberalno stranko, rešimo kmečki stan, pomagamo Slovencem. Zato nam je sveta domoljubna dolžnost volitev najkrepkejšo poprijeti se. Le ne rok križem držati, kedar sovražnik s poslednjo silo kakor obupane besno in divje pritiska. Vsak stori svoje, in zmaga je naša.

Deželni zbor štajerski šteje zraven obeh škofov in rektorja graškemu vseučilišču 60 poslancev, katere volilci izvolijo.

Grajsčaki, veliki posestniki, vpisani deželnej knjigi in plačujoči cesarske dače, brez vračunjenih vojnih doklad, 100 fl. na leto, volijo 12 poslancev. Pred 6. leti manjkalo je konservativcem le 10 glasov. Če izbacemo hišne posestnike n. pr. Girstmajerja v Mariboru itd., zmagajo. Najvišje sodišče je lani na Kranjskem razsodilo, da hiša ni veliko gruntno posestvo.

Gradec izvoli 4 poslance, druga mesta in trgi pa 15 poslancev; med njimi Maribor 1, Radgona, Cmerek, Gnas in Strass 1, Ptuj, Ormož, Središče, Ljutomer in Rogatec 1, Slov. Gradec, Slov. Bistrica, Šoštanj, Vozenica, Muta in Mahrenberg 1, in Celje, Brežice, Sevnica, Gornji grad, Ljubno, Mozirje, Žavec in Vojnik tudi 1. Ker sedaj tukaj volilci vsi doma volijo in dobijo vsi volilno pravico tudi, ki plačujejo 5 fl. cesarske dače, postavimo Slovenci tudi kandidate, saj v Celji in Ptuji.

Gornje-štajerska zbornica trgovcev in obrtnikov v Leobnu voli 2, graška tudi 2 poslance, spodnje-štajerske zbornice pa ni. Tukaj se Slovencem dela očitna krivica.

Kmečki prebivalci ne volijo sami poslancev, ampak volilne može, ki potem izvolijo 23

poslancev, 6 jih pride na gornji, 9 na srednji in 8 na spodnji ali slovenski Štajer. Slovenci smo pri zadnjih volitvah povsod zmagali. Poslali smo 8 poslancev v Gradec. Tu so nam vsi zvesti ostali, samo g. Snideršič v Brežicah je „desertiral“ in smuknil v nemško-liberalni koš. Za takega „deserterja“ pač Slovenci ne maramo več. Izvoliti moramo 8 odločnih domoljubov, ki bodo neomahljivo branili naše narodne pravice in kmečke koristi. Dela bo največ v rogačkem, celjskem, brežiškem, kozjanskem, šoštanjskem, mahrenberskem, zlasti pa v maribor — slo. bistrica — sv. Lenartskem okraji. Tukaj hočejo „Tagespost“, „celjska vahterca“, „celjski lisjak“, „Marburgerca“, dalje šulvereinarji, bauernvereinarji, mestni in tržki liberalci in kričači v zvezi z nemčurji pa nemškutarji na deželi Slovence potlačiti in jim vriniti nove Seidelne in Brandsteterje. Tega Slovenci ne smemo pripustiti za živo glavo ne.

V vsakej občini pride na vsakih 500 prebivalcev po zadnjem štetju 1 volilni mož. Ostanki čez 500 računijo se za 500 in če toraj ima ktera občina 501 prebivalca, odmeriti se jej morata dva volilna moža, če 1501, pa 4. Voliti smejo a) vsi 24 let stari, samostalni občani, ki volijo v srenjski zastop v 1. in 2. volilni skupini (Wahlkörper), od 3. skupine pa vsi, ki plačujejo cesarske direktne dače 5 fl. b) v občinah z dvema volilnima skupinama prvi $\frac{2}{3}$ in od tretjo tretjine pa, ki plačujejo 5 fl. direktnega davka. Podlaga toraj je zapisnik volilcev za zadnjo volitev v občinski zastop, kojemu se še petakarji dodenejo. Nameščeni župniki in kaplani, učitelji, častni srenjčani itd. imajo tudi volilno pravico. Tujei n. pr. meščani, ki imajo v občini posestvo, ne smejo voliti, pa so lahko izvoljeni za volilne može. Ženske ne volijo, tudi po oblastilih ne. Da bi volilni mož moral 30 let star biti, to ni res. Postava tirja to le zastran poslanca.

Slovenskim domoljubom glavna skrb bodi

tukaj, da se bode vršilo vse postavno. Naj pazijo, da ne bo nobeden po krivici vpisan, nobeden izbrisan ali izpuščen. Domoljubni možje naj se uže poprej pogovorijo in ob določeni uri vsi in naenkrat pridejo na volišče, da izvolijo poyvod značajnega, narodnega moža in spodrinejo nemčurje, nemškutarje, omahljivce in strahopetneže.

Slovensko društvo je pa sklicalo zaupne može vseh spodnje - štajerskih okrajev, da se zmenijo in porazumejo zavoljo kandidatov! Ti se potem pridejo volilecem predstavljat!

Gospodarske stvari.

Kaj je to „posojilnica“.

III. Ravno tako, kakor ima na primer kaka občinska hranilnica jamščine kakih 10.000 goldinarjev, kar je pa več, pa jamči občina s svojim premoženjem za hranilne uloge; ali ni tukaj, namreč pri posojilnici, ki že več let posluje in h kateri pristopi veliko število najboljših kmetov da, celo ves okraj, kakor na Českem, kjer se nahajajo posojilnice s 3000 člani, tudi tolike varnosti, kakor pri hranilnici? Gotovo je premoženje udov take posojilnice večje in jamstvo za hranilne uloge večje od hranilnice kake občine v primeri visokosti hranilnih ulog in premoženja občine na jednej in premoženja udov posojilnice na drugej strani. Na primer hranilnica kake male občine ne more tudi imeti velikega premoženja, pa vendar varno jamči za veliko svoto hranilnih ulog. Ali nema po tem takem posojilnica, ki obsega ude ne le majhne občine, ampak večinoma celi okraj, ki vsi jamčijo za vse hranilne uloge s celim svojim premoženjem, večjega jamstva za razmerno manjši znesek hranilnih ulog?

Po tem takem ni nobenega tehtnega in sploh umnega zadržka, da ne bi imele hranilne knjižice posojilnic z neomejeno zavezo ravno tiste veljave, kakor uložne knjižice hranilnic pri koristonosnem nalaganju denarjev stoječih v javnem varstvu, t. j. pupilarnega, ustanovnega premoženja, omenjam tukaj, da je v tem smislu peticionirala na državni zbor zveza slovenskih posojilnic, in pričakovati je, da se bo ta prošnja tudi v tem smislu rešila, kar bi se že bilo prej zgodilo, če bi se bilo za stvar potegovalo. Poslednjič naj mi bo dovoljeno navesti stanje jedne mlajše posojilnice z neomejeno zavezo, da se zamore v podobi viditi jamstvo za hranilne uloge. Na primer „Posojilnica v Celji“, registrovana zadruga z neomejeno zavezo, posluje od l. 1881; šteje zdaj nad 60 udov in ima rezervnega fonda in premoženja okoli 5000 fl., uplačanih deležev 10.000 fl., toraj jamstva 15.000 fl. brez zaveze udov, t. j. cela njihovega premoženja.

Kdo so ti udje, kakovo je njihovo stanje v premoženju? Vzemimo, da premore vsaki povprek 500 fl., toraj vsi vkupaj zmorejo 300.000 gld., ali omeniti moram, da so mej temi udje odlični narodnjaki in premožni posestniki, iz mej katerih jeden sam premore nad 200.000 fl., 100.000 fl., 50.000 fl., 10 in 20 tisoč.

Čim dalje posluje, tem veči število društvenikov prirašča in s tem kredit.

Kakove so pa nasproti temu jamstvu zaveze posojilnic? Ona ima 120.000 fl. hranilnih ulog in 10.000 gld. na posodo vzeti vkupe 130.000 fl.; to so vse zavezanosti. Že jeden sam ud posojilnice zamore vse zavezanosti poravnati in bi mu še precej ostalo.

Tudi pri tem načinu se bi zavezanost udov porabljevala v nemogočen primerljaj, da bi se vsa dana posojila izgubila.

Tudi pri posojilnici Celjski je za znesek deležev terjatev posojilnice večji, kakor njena zavezanost, ne oziraje se na rezervni fond in premoženje. Pri posojilnici v Celji je toraj jamstvo za zavezanosti, ki znašajo 130.000 fl., večje nego petkratno, kajti terjatve znašajo 140.000, premoženje, rezervni fond 5000 fl. in premoženje udov nad pol milijona. Gotovo je jamstvo za hranilne uloge posojilnice Celjske večji od marsikaterih hranilnic.

To v pouk našim domoljubom gledé varnosti hranilnih ulog v posojilnicah; — komu ta razprava ni dovolj umljiva, naj se blagovoli osobno na navedene načine poučiti.

Želeti bi bilo, da ne bi bila ta razprava prazna slama, kojo sem mlatil, ampak da bi opozorila dotične domoljube na to njihovo dolžnost domovini! narodu!

Vsak po svojem in kapitalisti po svojem, ki bi na lahki način pri tem še na lastno, osobno korist, jako koristili najvažnejšemu predelu narodnega gospodarstva in sploh, narodnemu slovenskemu razvitku.

Vsacega pravega rodoljuba dolžnost je, da služi svojemu narodu in svojej domovini!

Maks Veršec.

Konjerejsko društvo naznanja, da bodo žrebeta na planinski pašnik gnali dne 22. jun. ob 4. uri zjutra. Do 6. ure zvečer 21. t. m. morajo vsa žrebeta biti pred gostilno g. Žmavca v Ljubnem. Naglašajo se lahko še do 10. jun.

Za podkovaške štipendije v znesku 50 fl. naj se prošniki oglasijo do 10. t. m. pri deželnem odboru v Gradci.

Uime. Slana je škodovala fižolu, koruzi, krompirju, smrekam v Slov. goricah, posebno v št. lenartskem okraju; toča je sekala v Špitaliču, Ločah, sv. Jarneji v konjiškem okraju. Debela je bila kakor srednji orehi.

Sejmi. 9. jun. sv. Trojica v Slov. goricah, sv. Juri pri Celji, sv. Martin na gorjem Dravskem polju, Pilštanj, Strass, Terbovlje, 10. jun.